

Til eleverne

Tema 2: Klimatruslen

Tema 2 handler om hvordan klimaforandringer påvirker livet på savannen i den tropiske klimazone. Hvilke dyr vil i særlig grad blive ramt af den globale opvarmning? Vil dyrene kunne overleve, når deres levesteder er i forandring?

Her kan du læse mere om:

- Klimaforandring i Afrika
- Dyrenes evne til at tilpasse sig klimaændringer
- FN's nye bæredygtige mål for klima

Klimaforandringer i Afrika rammer dyrelivet

Dyrene på savannen er i forvejen tilpasset klimaet. Så det burde jo ikke være noget problem, at temperaturen på kloden stiger i øjeblikket?

Men selv små ændringer i jordens gennemsnittemperatur kan få stor betydning for mennesker og dyr.

Generelt ser det ud til, at Afrika vil blive mere tørt i fremtiden pga. den globale opvarmning.

De dyr, som vil blive hårdest ramt, vil være dyrearter, som er langsomme og som i forvejen lever på et lille område. Det er typisk nogle insektarter, snegle, padder (frøer, tudser og salamandre) og krybdyr, som fx kamæleoner og andre øgler.

Dyr i bevægelse – hvor hen?

Dyr, som fugle, har nemmere ved at flytte sig til andre områder, hvis deres nuværende levesteder forringes. I Afrika kan det fx være udtørring af de søer, hvor flamingoerne lever i dag.

Men at flytte sig forudsætter, at der er nogle andre steder at trække hen til. Disse områder kan jo også være optaget i forvejen af andre flamingoer. Det vil så betyde, at nye dyr udefra måske vil presse de dyr, der lever der i forvejen.

De store pattedyr er under pres

De store pattedyr i Afrika er allerede i dag under pres, ligesom eksemplet med flamingoerne ovenfor. Klimaforandringer kan betyde, at tørketiden bliver forlænget. Man ved, at det kan påvirke fx formering hos de store dyr. Det har store konsekvenser.

Hvis antiloper får deres unger senere, fordi de føder i regntiden og den er forsinket, så vil løvinderne få det sværere med at skaffe føde, fordi de voksne antiloper alt andet lige er svære at fange end nyfødte antiloper.

En løvinde med unger, som ikke får nok at æde, kan ikke producere mælk nok til sine unger. Konsekvensen af det er at ungedødeligheden blandt løverne bliver større.

Ørken eller savanne?

Man kan frygte, at den globale opvarmning vil få savannerne i Afrika til at skrumpes i størrelse og blive til ørken.

Der er dog også teorier om at fx verdens største ørken, Sahara, i fremtiden vil blive grønnere. Det kan skyldes, at havene vil blive varmere i fremtiden. Dermed vil der ske en større fordampning, så luften bliver mere fugtig. Det kan medføre, at der i fremtiden vil komme regnskyer ind over Sahara. Sahara har ikke altid været en ørken. Sidst Sahara var frodig og grøn, er kun ca. 6.000 år siden.

Vil dyrene overleve?

Ekspertter forventer, at ekstrem varme og tørke vil påvirke de tropiske egne, hvilket kan få alvorlige konsekvenser for følsomme arter i disse områder. Padder, så som frøer og salamandre, er meget sarte og selv få ændringer i gennemsnitstemperaturen i tropenerne vil give i forvejen sjældne arter endnu større problemer. Man ved, at padderne nemmere bliver angrebet af dødelige sygdomme ved små temperaturstigninger, som fx svampe der angriber deres hud.

Når dyr uddør

Der er en risiko for at de større dyreflokke bliver endnu mere pressede i fremtiden, hvis fx tørkeperioder bliver hyppigere og længerevarende end i dag. Det kan medføre at områder, hvor dyrene findes nu, ikke vil kunne være levested for disse arter i fremtiden.

Det vil ikke være jordens undergang. Der har altid været klimaforandringer og der har altid været dyr, som uddøde. Flere gange i jordens historie er det meste liv på kloden blevet udslettet.

FN's mål for klimaet

FN (De Forenede Nationer) er en verdensorganisation, som arbejder med mange forskellige globale områder, bl.a. at sætte ind mod den globale opvarmning.

The Global Goals For Sustainable Development, eller Verdensmålene, er FN's mål for bæredygtig udvikling. Bæredygtighed og hensynet til klodens klima indgår som et element i alle de nye mål.

De 17 mål blev officielt vedtaget den 25. september 2015 i FN. Verdensmålene gælder for alle nationer og retter sig ikke kun mod forbedringer i udviklingslandene. Alle nationer skal forpligte sig til hver især at bidrage til at målene bliver en realitet for alle mennesker i verden.

Mål nr. 13 er "Klimaindsats".

FN's mål for klimaindsatsen frem til 2030 er at holde den globale temperaturstigning under 2 grader celsius. Men der diskussion og usikkerhed, om dette mål kan nås. Det skyldes bl.a. usikkerhed om hvorvidt alle de store økonomier vil leve op til de klima-aftaler, som blev besluttet i Paris i 2015.